EPISTOLA
MARTINI DE SWAEN
THEOLOGI LOVANIENSIS
AD
R. P. ISAACUM DE BRUYN
Societatis JESU S. Th. Professorem.

REVERENDE ADMODUM PATER,

BEnedictus Deus, quo adjuvante tam orthodoxè, dilucidèque sententiam meam de Gratiâ, & libero arbitrio publicis in scriptis exponere mihi licuit, ut ea à primariis tum Cleri, tum Religiosorum Ordinum viris, sive in, sive extrà hanc Academiam, tamquam genuina SS. Augustini & Thomæ doctrina commendari; à nemine hactenùs gratiæ per se efficacis defensore vel leviter impugnari; denique & à R. V. non nisi solo hoc titulo arrodi meruerit, quod existimes alia me interius sentire, quam publicis in scriptis coram orbe universo professus sum.

Placuit nihilominus Tibi, R. P. tum in nuperis tuis Thesibus, tum in earumdem publicâ defensione, me quidem uti hæreticum per te vel per Discipulum tuum proclamare, & hanc Orthodoxam doctrinam meam de hæresi suspectam reddere.

Adsunt mihi instrumenta fide dignissima, quibus evincam, iniquissimam hanc calumniam mihi in Disputatione tuâ nuperâ de 24. Novemb. 1692. impactam fuisse.

Quâ id à te conscientiâ factum sit, R. P. tu videris; quo autem fieri id à te jure potuerit, dispiciant judices nostri. Mihi suffecerit rationes, quibus inductus id fecisti, quam potero brevissimè, hìc refellere.

§. 1.

Rationes ob quas R. P. & me, & doctrinam meam de hæresi suspectos habet.

BInas, cur id tibi licitum putas, rationes in Thesibus tuis assignas.

Alteram, quod juxtà te Reverentiam non præstem ergà Constitutiones Apostolicas, quam promitto.

Alteram, quod Propositiones quinque ab Innoc. X. & Alex. VII. damnatas, non damnem juxtà SS. Pontificum Constitutiones.

Atrox planè accusatio! En tibi in §§. sequentibus ejusdem refutationem.

§. 2.

Quam ergà Constitutiones Innoc. X. & Alex. VII. promittam Reverentiam?

REsp. eandem planè, quam Episcopi 4. tempore Clementis IX. promisêre, quam idem SS. Pontifex post examen trium hebdomadarum coacto eum in finem fre-

 quen-

quentissimo Cardinalium, Prælatorum, aliorumque Consultorum cætu solemniter approbavit, & ob quam non solum Episcopos ut genuinos Ecclesiæ filios, & Orthodoxos Antistites, sed ipsos insuper testatus est præstitisse & sibi, & Apostolicis Constitutionibus VERAM & TOTALEM obedientiam, ac proinde ob quam non malis sed bonis debitoribus ipsos, & in ipsis omnes, eadem cum ipsis sentientes assimilavit.

§. 3.

An promissam hanc Reverentiam ritè præstem?

Aio ego, mi Pater, tu negas; sed non aliâ id tu ratione negas, præter eam, quam à tribus annis tam efficaciter refutavi, ut nihil hactenus responsi à te retulerim.

Est autem hæc, quod nempe aliquandò sustinuerim, dici probabiliter posse, quod *è Semipelagianis saltem aliqui admiserint prævenientis interioris gratiæ necessitatem ad singulos actus, etiam ad initium fidei*; id quod tu sustineri posse non putas, nisi violetur Reverentia ergà Constitutiones Apostolicas Innoc. X. & Alex. VII. circà propositionem quartam, quæ ità habet.

Semipelagiani admittebant prævenientis gratiæ interioris necessitatem ad singulos actus etiam ad initium fidei, & in hoc erant hæretici, quod vellent eam gratiam talem esse, cui posset humana voluntas resistere vel obtemperare, falsam & hæreticam declaramus & uti talem damnamus.

Verum, quod cum hac SS. Pontificum Censurâ componi possit, quod *aliqui* saltem *ex Semipelagianis admiserint prævenientis gratiæ interioris necessitatem*, &c. duplici hac potissimum ratione probari queat.

Prima est, quod cum propositio damnata sit copulativa, sufficiat ad hoc, ut sit falsa & hæretica, quod una ejus pars verè talis sit, licet altera vel vera sit, vel saltem certò non sit falsa.

Cum igitur pars posterior propositionis damnatæ certò & falsa sit & hæretica, hæc scilicet, quod *Semipelagiani in hoc erant hæretici, quod vellent eam gratiam talem esse, cui posset humana voluntas resistere vel obtemperare*. subsisteret quam optimè SS. PP. Censura, etiamsi prior pars propositionis foret vera; hæc nempè *Semipelagiani admittebant prævenientis gratiæ interioris necessitatem*, &c.

Cum igitur certò non constet, vel SS. Pontifices voluisse priorem propositionis partem falsam declarare, vel illam in se talem esse, sequitur manifestè, citra omnem irreverentiam ergà Constitutiones SS. PP. sustineri posse, quod aliqui saltem ex Semipelagianis admiserint prævenientis gratiæ interioris necessitatem, &c.

Ratio secunda hæc est; quod licet utraque propositionis istius pars foret falsa, adhuc subsisteret, quod *è Semipelagianis aliqui admiserint, etiam ad initium fidei prævenientis gratiæ interioris necessitatem*, nam eo non obstante adhuc damnata meritò ea foret propositio tamquam falsa, utpote quæ indefinitè, adeoque universaliter asserit Semipelagianos admisisse prævenientis gratiæ interioris necessitatem ad singulos actus etiam ad initium fidei.

Ex quibus, aliisque pluribus, de quibus in Thesibus meis in Octobri 1689. defensis, liquet, nihil me adversus promissam erga constitutiones Apostolicas reverentiam egisse, dum sustinui, dici probabiliter posse, *quod aliqui saltem è Semipelagianis admiserint prævenientis gratiæ interioris necessitatem etiam ad initium fidei.*

Id

Id sanè mecum censuêre PP. Salmanticenses, Contensonius, Gonetus, Franciscus Macedo, eorumque Approbatores & Superiores, qui eandem hanc mecum sententiam propugnârunt, vel ut minus illam propugnantibus consenserunt.

An & de his omnibus & singulis, quod de me forsitan tu dixeris: videlicet, quod Reverentiam ergà Constitutiones SS. PP. quam promittunt, non præstent? Haud puto.

Fatêre igitur, R. P, temerè me à R. V. postulatum esse de violatis SS. PP. Constitutionibus, siquidem nihil, præter hanc à tribus annis efficacissimè refutatam rationem tuam in accusationis tuæ probationem hactenùs protulisti.

Fatêre 2. infundatissimè quoque doctrinam meam dilucidè, sincerèque à me expressam, quin & meipsum, tamquam suspectæ fidei ob prædictam rationem tum in Thesibus tuis de 24. Octobris, tum in publicis Disputationibus tuis exagitatos fuisse.

Sed nunc ad alteram rationem tuam, ob quam & ego & doctrina mea suspecti tibi visi sumus, transeamus.

Est autem hæc; quod nempè quinque propositiones ab Innoc. X. & Alex. VII. damnatas, non damnem juxtà SS. PP. Constitutiones.

§. 4.

Verum-ne sit, quod habet hæc secunda R. P. ratio?

RESP. Minimè. Conficio id irrefragabiliter sequenti hoc ratiocinio:

Quisquis damnat quinque propositiones ab Innoc. X. & Alex. VII. damnatas, eodem planè modo, ac sensu, quo illas damnarunt Episcopi 4. tempore Clementis IX. damnat illas juxtà SS PP. Constitutiones:

Atqui ego propositiones illas damno eodem modo ac sensu, quo illas damnârunt Præfati Episcopi.

Ergo propositiones illas damno juxtà SS. PP. Constitutiones.

Mâjor argumenti patet, quia numquam testatus fuisset Clemens IX. Episcopos illos præstitisse sibi VERAM AC TOTALEM obedientiam, si non damnassent propositiones illas juxta SS. PP. Constitutiones.

Minor patet, tum ex Epistolæ meæ secundæ Illust. Archiepiscopo Sebasteno inscriptæ §. 23. & ex dissertationis nuperæ cap. 3 §. 26. Quî ergò damnamus propositiones memoratas? Resp. ad jus quidem quod attinet damnamus propositiones illas, *omni sinceritate, sine exceptione, aut restrictione qualicumque* (verba sunt actæ 4. Episcoporum) *in omnibus sensibus, in quibus eas Ecclesia condemnavit.*

Quod vero spectat ad attributionem (loquor rursus cum iisdem) *quâ propositiones illæ adscribuntur libro Iansenii*, præstamus S. Sedi Reverentiam omnem, & obedientiam quæ illi debetur circà libros condemnatos juxtà sensum præcipuorum Authoritatis S. Sedis defensorum, quales fuêre Cardinales Baronius, Bellarminus &c. atque hâc ratione obstrictos nos putamus *nihil dicere, scribere, aut docere contrarium illis, quæ hâc in re per Pontifices decisa sunt.*

Hanc igitur ergà Constitutiones Apostolicas reverentiam, cum in præfatis Episcopis approbârit SS. Pontifex, atque adeò censuerit per illam præstari posse VERAM, AC TOTALEM S. Sedi obedientiam, ultrò concidit, quidquid adversus sinceritatem fidei meæ in art. 3. Resp. tuæ congessisti.

Cæterum, quod asseris in art. 4. videlicet, quod Pontifices *toti orbi Catholico* FIDE

DIVINA *credendum esse declarant* 5. *Iansenii dogmata* , *eo quo traduntur in libro* , *cui titulus August. Iansen. sensu esse* hæreticas, atque adeo sub pœna hæreseos id à me, aut quovis alio negari non posse.

En tibi responsi loco hæc pauca.

1. Me hactenus nunquam negasse, quod sensus à PP. damnatus in dicto libro contineatur.

2. Hanc fidem ab Episcopis præfatis Clementem IX. non exegisse.

3. Istiusmodi fidem nec habuisse, nec professam esse Societatem tuam, dum tempore Pauli V. Summo illi Pontifici in libello suo supplici, oblato 1. Augusti 1605. omnimodis persuadere conabatur; tamquam articulum fidei definiri non posse, quod dogma de gratiâ per se efficaci à SS. Aug & Thoma traditum fuerit. extat libellus ille in Miscellaneis R. P. Lemos.

Ratio illorum hæc erat; quod similis definitio non circà quæstionem JURIS, sed FACTI (uti tum Societas loquebatur) dumtaxat versaretur.

4. Similem fidem non habuisse plures alios ejusdem Societatis Theologos, Sirmundum, Petavium, &c. dum non obstantibus Conciliorum quantumvis generalium Decretis, quibus Scripta Honorii v. g. aut Theodoreti tamquam Apostolicis dogmatibus contraria declararunt, eadem nihilominus ab omni errore immunia esse probandum sibi sumpsêre.

Denique hanc tuam assertionem minimè probasset Harduinus Perefixius Parisiensis Archiepiscopus, dum in suo de subscriptione formularis decreto ita loquitur, verbis Gallicis latio donatis.

Certum est, neque ex Constitutionibus, neque ex formulari posse quempiam, NISI MALITIOSUS SIT, VEL IGNARUS, *ansam sumere dicendi, quod postulent submissionem fidei divinæ, quantum attinet ad factum; cum exigant tantum quoad hoc* FIDEM HUMANAM *& Ecclesiasticam, quæ jubet judicium suum sincerè judicio superiorum submittere.*

Hic tamen ipsissimus ille Perefixius est, qui tanto zelo formulare Gallicanum relatus est, qui tantis laudibus à PP. Societatis commendatus est, qui tantum Consiliis Patris vestri Annati deferre consuevit.

Hæc meditare paulò attentius R. P., & spero fore, ut tandem aliquando & me Doctoribus, & doctrinam meam dogmatibus Orthodoxis securius posthac accenseas.

Patere interim, Reverende Pater, ut obiter aliquid regeram ad tria alia puncta, quæ dissertationi meæ nuperæ in thesibus tuis de 24. Novembris 1692. opposita voluisti.

§. 5.

Proponuntur tria reliqua, quæ dissertationi meæ opposuit R.P. sunt autem sequentia.

PRimum, quod scopum, quem mihi in dissertatione meâ præfixeram, non attigerim.

Secundum, quod invidiosa quædam congesserim, non tam ad propositum meum facientia, quam ad dissidia inter PP. Societatis & PP. Prædicatores seminanda.

Tertium, quod non respondeam ad ea, in quibus controversiæ, inter ipsum R.P. & me aliquot ab annis motæ, cardo vertebatur.

Paucula dicamus ad singula.

§. 6. Veret

§. 6.

Verè-nè dixerit R. P. quod scopum mihi in Dissertatione meâ præfixum, non attigerim.

RESp. Nequaquam. Patebit hoc perpendenti hinc scopum mihi præfixum, illinc ea, quæ ad illum attingendum dicta à me fuêre.

Scopus ille multiplex est, & primus quidem, me, aliosque DD. Orthodoxos eximere à notâ seu suspicione damnatorum ab Innoc. X. & Alex VII. dogmatum in materiâ de gratiâ & libero arbitrio.

Ut scopum hunc obtinerem tria censui necessaria vel saltem admodum utilia.

1. Ostendere, quod nihil doceam circà articulos ab Innoc. X. & Alex. VII. proscriptos, quod in Scholis Orthodoxis, Lovaniensi v.g. & Thomisticâ orthodoxè non doceatur.

Præstiti hoc in §. 19. cap. 2. Dissertationis meæ remittendo lectorem ad Epistolas primam & secundam Illust. Archiepiscopo à me inscriptas, in quibus doctrinam meam tam dilucidè, Orthodoxèque exposui, ut non tantum à primariis tum Cleri, tum Religiosorum Ordinum viris, sed & à nonnullis eorundem Reverendissimis Magistris, tamquam genuina SS. Aug. & Thomæ (uti ex fide dignâ relatione mihi constat) meruerit laudari.

Alterum quod hunc in scopum si non planè necessarium, utile tamen admodum censui, est, ut ostenderem me non fucatè, sed omni sinceritate in prædictis articulis rejicere, quicquid in illis Scholæ Catholicæ v. g. Thomistica rejiciunt.

Id præstiti adeo rursus efficaciter in §. 18 ejusdem capitis, reprobando in decem sensibus, quos *PP.* Societatis, aliive Jansenio tribuunt, & in ipso à Pontificibus damnatos prætendunt; ut ne vel verbulo ea quæ isthic à me dicta sunt, oppugnare tentâris.

Superest tertium, quod obtinendo proposito mihi scopo judicavi accommodum, hoc videlicet, ut ostenderem, debitam me præstare, & hucusque præstitisse Constitutionibus Innoc. X. & Alex. VII. observantiam;

Hunc in finem (ut reliqua prætercam) declaravi in §. 26. eandem me iisdem deferre reverentiam, quam iisdem detulêre Episcopi 4. de quibus suprà.

Cavillis, quibus sinceram hanc meam declarationem arrodere tibi placuit R. P. præsens Epistola, si pacem & veritatem quæris, abundè faciet satis.

§. 7.

Scopus secundus Dissertationis.

IS ille est; videlicet ostendere, quod nullâ veri specie afferi queat, doctrinæ de gratiâ per se efficaci per Constitutiones Innoc. X & Alex. VII. quidpiam fuisse detractum.

Evici hoc triplici potissimum ratione.

1. Erat, ostendendo quod ipsimet SS. *PP.* præfati declararunt post condemnationem famosorum V. articulorum nullatenus se per suas respectivè Constitutiones damnasse gratiam per se efficacem.

Legisti hæc proculdubio, mi Pater; sed unâ tam irrefragabiliter demonstrata, ut malueris nihil omninò, quam infundati aliquid dictis meis opponere.

 Ratio

Ratio secunda in hoc sita erat; quod ex comparatione doctrinæ Orthodoxæ cum propositionibus condemnatis pateret ad oculum nihil doctrinæ illi cum propositionibus istis esse commune.

Comparationem hanc rursus institui adeò genuinam, ut nullus eam hactenus (quod saltem rescii) vel è Scholâ Lovaniensi, vel Augustinianâ, Dominicanâ, Carmelitanâ Discalceatâ &c. eam reprobaret.

Tu solus inventus es Magister in Israel, Mi Pater, qui pro omni dictorum meorum refutatione, hanc exclamationem regereres: *Magnus mihi Apollo fueris vir Eximie! si solidè negaveris similes loquendi modos in Augustino Iprensi non reperiri.*

Quam vana diverticula! sanè, quos habeat *loquendi modos* parum vel nihil meâ interest; dummodò nec tu, nec quispiam alius ostendere queat (quod unicè in §. 2. cap. 2. contendi, doctrinam nempè Orthodoxam, ibidem à me expositam, vel *in proprio, litteralique sensu, vel prout in Scholis Orthodoxis passim traditur, in Constitutionibus SS. PP. damnatam esse.*

Addidi dicto in loco, *in proprio, litteralique sensu*, ne forsan tu, vel quispiam è sociis tuis diceret confictum aliquem sensum me sub illis velle occulere. Nec vanum omninò hoc meum vaticinium; patet ex art. tuo 3.

Denique tertia mea ratio hæc fuit, quod verisimile nequaquam sit, plurimas tum Cleri, tum Regularium Ordinum sive Academias, sive Scholas, dogma de gratiâ per se efficaci esse amplexuras, si vel per suspicionem subodorarentur constitutiones sæpe memoratas dogmati isti adversari.

Et hanc quoque rationem, Mi Pater, pisce mutior transiisti.

Quidni igitur securè hic iterum concludam, hunc rursus Dissertationis meæ scopum (judice silentio tuo) feliciter me attigisse?

§. 8.

Scopus tertius Dissertationis.

Scopus iste his verbis expressus erat: *non defuisse, tum apud Acatholicos, tum apud Catholicos, qui ex Constitutionibus illis* (præter mentem scilicet SS. PP. intellectis) *intulerint, doctrinam illam* (de gratiâ per se efficaci) *ab Ecclesiâ Rom. damnatam esse.*

Et hunc quoque scopum feliciter me attigisse inficias non ieris, R. P. siquidem in §. 3. cap. 3. ostendi Acatholicos nonnullos, v. g. Petrum Jurium Ministrum Roterodamensem palam sustinuisse, in Ecclesia Rom. doctrinam de gratiâ S. Pauli & Aug. per Constitutiones Innoc. X. & Alex VII. damnatam esse.

Ostendi similiter ejusdem cap. §. 4. Catholicos quosdam v. g. Patres Du Bosc & Fabri ab eo non abhorruisse, ut traderent dogma de gratia per se efficaci in Ecclesiâ Rom. damnatum esse; primus namque docuit gratiam per se efficacem, etiam prout illa in Scholis Thomistarum traditur, in Jansenio damnatam esse.

Posterior verò, *eandem esse* asseruit *gratiam prædeterminantium* (Thomistarum utique) *Iansenii & Calvini.*

Cum igitur, R. P., ne verbulum his rursum opposueris, & hic denuò concludam frustrà te insinuare in art. tuo 3. quod scopum mihi præfixum, non attigerim.

Ad quartum itaque ejusdem dissertationis scopum procedamus.

§ 9. Scopus

§. 9.

Scopus quartus Dissertationis.

IS ille erat; *ostendere*, *quid mali ex illorum sententiâ*, qui ex Constitutionibus prædictis, præter mentem SS. PP. intellectis, inferunt, dogma gratiæ per se efficacis damnatum esse, *natum sit in Ecclesiam derivari*.

Mala illa ad numerum senarium redegi in cap. 4. Differt. sunt autem sequentia.

1. Diminutio Authoritatis SS. Augustini & Thomæ 2. Confirmatio Acatholicorum calumniantium, Ecclesiam Romanam damnasse doctrinam S. Augustini, & quod pejus est, S. Pauli. 3. Obstaculum conversionis pretensè-Reformatorum 4. Criminationes injuriosæ, & persecutiones adversus gratiæ per se efficacis defensores, illos etiam, qui Iansenio minimè favent. 5. Turbæ frequentes variis in Ecclesiis successu temporis ciendæ. 6. Indignatio S. Sedis.

Jam vero mala hæc omnia, & singula ex sententiâ illorum, qui gratiam per se efficacem damnatam volunt ab Innoc. X. & Alex. VII., nata esse in Ecclesiam derivari, tam dilucidè demonstravi in 6. §§. Dissertationis, ut hìc quoque silentio tuo fatearis apprimè me scopum mihi præfixum attigisse.

Superest igitur ut & paucula circà scopum primum differamus.

§. 10.

Scopus primus Dissertationis.

BImembris est hic scopus; duo namque probanda pollicetur.

Alterum, doctrinam Orthodoxam de gratia per se efficaci sub triplici potissimum larvâ, *Manichaismi* scilicet, *Calvinismi*, & *Iansenismi* non semel fuisse oppugnatam.

Alterum, eandem nihilominus in hunc usque diem stetisse inexpugnabilem.

Et prius quidem membrum in tribus §§. cap. 1.

Siquidem in §. 1 ostendi, quod gratia per se efficax tempore Aug. oppugnata fuerit à Pelagianis contendentibus *inter gratiæ vocabulum absconditum esse fatale decretum.*

In §. 2. egi de PP. Societatis, qui tum circa annum 1586. tum in initio hujus sæculi doctrinam de gratiâ per se efficaci sub larva Calvinismi fortiter oppugnârunt.

Addidi plures alios in §. 3. qui eandem gratiam sub larvâ Jansenismi oppugnandam susceperunt.

Istiusmodo esse dixi & reipsa existere ostendi in cap. 3. §§. 4. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19 20. 21. 22. 23. &c.

1. Qui v. g. asserunt doctrinam Thomistarum de gratia per se efficaci eandem esse cum doctrinâ Calvini & Jansenii, quam per Constitutiones SS. PP. damnatam affirmant.

2. Qui unâ ex parte sustinent, Constitutiones illas non esse, nisi interpretationem decretorum Conc. Trid. in quibus damnata fuit gratia necessitans; ex aliâ verò parte docent, omnem gratiam per se sive intrinsecè efficacem Conc. Trid. eandem esse cum gratia necessitante.

3. Qui hoc ipso, quo quispiam fatetur se tueri gratiam per se efficacem, prout illa in Scholis Catholicis communiter tradi solet, eum nihilominus Jansenismi, seu condemnatæ ab Ecclesiâ doctrinæ insimulant.

Neque his quod opponeres, R. P. quidquam reperisti.

Manet igitur hæc pars prima scopi mei, quæ erat, *ostendere gratiam per se efficacem*

sub

sub larva Manichaismi, Calvinismi, & Iansenismi sape fuisse oppugnatam, prorsus inconcussi. Ad alteram igitur partem pergimus.

§. II.

Dixeram itaque me ostensurum eandem (gratiam per se efficacem) in hunc usque diem stetisse inexpugnabilem.

NEque hic ullatenus à scopo aberravit dissertatio.

Nam licet traditionem integram haud exhibeat Ecclesiæ Romanæ circa gratiam (quod nuper vir quispiam eruditus haud infeliciter præstitit in libro, cui tit. *tradition de l'Egl.se Romaine sur la grace*) attamen ejusmodi continet argumenta ad probandum gratiam per se efficacem usque ad hæc tempora stetisse inexpugnabilem, ut nullus videam, quî citrà gravem præcipuarum orbis Catholici Academiarum, necnon celeberrimorum Ordinum Religiosorum injuriam contrarium à R. V. sustineri queat.

Ostendi igitur 1. in §. 1. cap. 2. gratiam per se efficacem inexpugnatam esse ex eo, quod SS. *PP.* Innoc. X. & Alex. VII. declararunt se per suas respectivè constitutiones gratiæ per se efficaci ne vel in minimo velle detractum.

Ostendi 2. in §. 2. ejusdem capitis ex comparatione doctrinæ Orthodoxæ de gratia per se efficaci cum Constitutionibus SS. *PP.* Innoc. X. & Alex. VII. nihil per illas fuisse præjudicatum DOGMATI GRATIÆ PER SE EFFICACIS.

Ostendi 3. in eodem §. testatum fuisse Clementem IX., relictam à se quæstionem de gratia eodem in statu, in quo erat tempore Pauli V. jam vero, si existimes R. P. id temporis expugnatam fuisse gratiam per se efficacem, doce nos, si potes, ut quid Societas tua nullum non lapidem moverit, ut decretum circa materiam istam conceptum non ederetur?

Ostendi 4. in §. 11. cap. 3. strictissime à Paulo V. & Urbano VIII. vetitum esse *ne quis sententiæ affirmanti gratiam per se efficacem, aliquam erroris notam inurat.*

Siccine agerent? Siccine loquerentur SS. *PP.* si gratiam per se efficacem suis respectivè temporibus, vel in Concilio Trid. (id quod tu quidem, R. *P.* prætendis) damnatam atque ita expugnatam credidissent?

Ostendi 5. in conclusione differt. doctrinam de gratia per se efficaci, à purpuratis Patribus vel in ipsâ urbe à Religiosis Ordinibus *PP.* Prædicatorum, Augustinianorum Carmelitarum Discalceatorum in suis respectivè comitiis, quà generalibus, quà Provincialibus; denique à pluribus aliis Religiosis familiis v. g. Benedictinorum, Cælestinorum, Norbertinorum, etiamnum in hæc tempora commendari.

Ostendi 6. in animadversione 10. eidem doctrinæ non ita pridem subscripsisse nonnullos Patres Societatis v. g. P. Agapitum Fuligattum in Thesibus anno 1674. in Collegio Romano Societatis Jesu defensis, & P. Claudium Typhanium Rectoris & Provincialis munere aliquando functum.

Ostendi demum in § 7. cap. 3. fuisse nuper in Schola Societatis Lovan. qui profiterentur *centies se audivisse Iesuitas Professores palam agnoscere, sententiam Thomistarum de gratia per se efficaci.... defendi posse*; item gratiam illam immunem esse ab omni censurâ.

Horum tu quidem (uti nosti R. *P*) nihil infirmasti. Et adhuc sustinebis me scopum, qui pro parte fuit ostendere dogma gratiæ per se efficacis hactenus stetisse inexpugnabile, minimè attigisse?

Credi-

Crediderint hoc, qui voluerint; non credent Scholæ omnes Orthodoxæ, quæ hodiedum dogma istud profitentur, illudque tamquam *manifestam S. Augustini, vel evidenter Augustinianam sententiam*, vel denique uti claram & inconcussam SS. Aug. & Thomæ doctrinam publicis in scriptis deprædicant.

Videndum modo, num verius dixeris in titulo art. tui 2.

§. 12.

Eximius congerit quædam invidiosa, non tam ad propositum facientia, quam ad dissidia commovenda inter Illustrem PP. Dominicanorum familiam, & minimam Societatem nostram.

Duo probanda tibi hic sumis R. P. quorum neutrum probas.

Alterum est, quod ea, quæ in Dissertationis meæ cap. 3. profero ad propositum meum non faciant.

Alterum, quod faciant ad commovenda inter *PP.* Dominicanos & *PP.* Societatis dissidia.

Ut de priori te convincam, Mi Pater; unà & propositum meum hoc in capite, & ea, quæ ad illius confirmationem à me dicta sunt, obiter expendamus.

Et primum quidem, cum juxtà scopum meum eximere me deberem ab infami damnatæ doctrinæ notâ; ad propositum meum faciebat quam maximè ea refellere, per quæ (licet infundatè) notam illam mihi conatus es aspergere.

Atqui, ut tu optimè nosti R. P. nihil mihi frequentius objectum à te, quam quod, dum quædam in Thesi sustinerem, obstrictum me non esse, utpote fidei doctrinæque integræ, ad tuum, hominis utique privati, nutum, publicè hanc professionem emittere: *damno quinque famosas propositiones in sensu ab Authore intento*, hanc inter cæteras addiderim rationem, videlicet quia periculum subesse prædixeram, ne vel tu, vel sociorum tuorum quispiam inferret hinc aliquando: me propriam damnasse doctrinam de gratiâ per se efficaci, id est, talem gratiam, qualis vel in Scholà Lovaniensi vel in Thomisticâ docetur.

En hic igitur tibi propositum, quod in cap. 3. firmandum mihi erat. Superest dispiciendum, an nihil (uti tu quidem prætendis) ad illud faciant, quæ in capite illo dicta sunt.

§. 13.

Obiter referuntur, quæ in prioribus capitis istius §§. dicta sunt.

In §. 1. varios adduxi DD. Catholicos, qui prædixerint, aut timuerint, fore ut nonnulli ex constitutionibus Innoc. X & Alex. VII. præter ipsorum mentem intellectis, inferrent aliquando, gratiam per se efficacem ab iisdem SS. PP. damnatam esse.

Theologi à me citati, sunt *PP* Salmanticenses, Nicolaus de Pavillon Episcopus Alectensis, & Gonetus, quorum posterior manifestè testatur non aliò suo quidem tempore quorundam consilia tendere, quam *ut palam asseratur solam in Iansenio gratiam per se efficacem damnatam esse.*

Ostendi in §§. 3. & 4. reipsa extitisse tum inter Acatholicos, tum inter Catholicos, qui ex his Constitutionibus, præter mentem SS. *PP.* intellectis, intulerint gratiam per se efficacem damnatam esse.

Nominavimus hos supra: videlicet in §. 8. Denique

Denique ostendi in §§. 8. 9. ac pluribus subsequentibus, idque pluribus præsertim rationibus; periculum subesse haud infundatum, ne è Scholâ Societatis modernâ inferat ALIQUANDO nonnullus gratiam per se efficacem ab Innoc. X. & Alex. VII. damnatam esse.

§. 14.

Referuntur summariè aliqua ex his rationibus.

PRima est, quod in Thesibus Societatis asseratur aliquando

1. Gratiam per se efficacem, & gratiam necessitantem esse Synonima.

2. Canonem quartum Sess. 6. Concilii Trid. *Si quis dixerit liberum arbitrium à Deo motum & excitatum non posse dissentire si velit &c. anathema sit* explicari ab illis non posse, qui statuunt gratiam intrinsecè efficacem.

3. PP. Tridentinos non tantum non favisse gratiæ per se efficaci, sed adversatos fuisse.

Ex quibus inferebam, quod, cum eadem gratia in Constitutionibus Innoc. X. & Alex. VII. damnata sit juxtà *PP.* Societatis, quæ damnata fuerat in Conc. Trid. meritò à Theologis Orthodoxis timeretur, ne quispiam aliquando è Societate ex Constitutionibus illis, præter mentem SS. *PP* intellectis, inferret, gratiam per se efficacem damnatam esse, utpote quæ ipsis eadem est cum gratia necessitante, & cui dissentire liberum arbitrium non possit in sensu composito, id quod à Patribus Tridentinis definitum ipsi existimant.

Secunda ratio hæc est; quod nempè in scholis Societatis, istiusmodi propugnentur sententiæ, ex quibus sequatur necessario gratiam per se efficacem censuræ obnoxiam esse; v. gr. dum sustinent ad merendum admitti gratiam aliam non posse, præter eam, quæ talem admittat potestatem, cum quâ actualis consensus & dissensus componi potest.

Rationem tertiam in §. 11. desumpsi ex querelis frequentibus defensorum gratiæ per se efficacis v gr. *PP.* Dominicanorum, Carmelitarum, &c. quibus sub larvâ Calvinismi aut Jansenismi, à Professoribus Societatis, doctrinæ Scholarum suarum detrahi conqueruntur.

Quartam rationem ex eo mutuavi, quod in Schola Societatis alia quædam Scholæ Thomisticæ dogmata, communiter recepta, v. g. dogma de gratia ipsorum sufficienti, non vereantur aliqui damnatis per Innoc. X. & Alex. VII. dogmatibus accensere.

Quinta timendi ratio hæc est: quod pergant Patres Societatis Doctores Orthodoxos damnatæ in materia de gratiâ per se efficaci doctrinæ insimulare, quos conconstat in omnibus circà eandem doctrinam cum Scholis apprimè Catholicis convenire.

Adi ergo nunc R. *P.* animo à præjudiciis vacuo §§. 8. 9. &c. fateberisque nihil ad propositum meum illis dici potuisse accommodatius, quibus isthîc ostendi periculum subesse haud infundatum, ne quispiam è modernâ Societatis Scholâ, inferat aliquando ex Constitutionibus Innoc. X & Alex. VII. præter mentem ipsorum intellectis, gratiam per se efficacem damnatam esse; jam vero aliud mihi propositum istis in §§. non fuit.

§. 15. *Verò*

§. 15.

Vere-nè dixerit R.P.^s ea, quæ in §§.jam allegatis à me dicta sunt, ad commovenda inter PP. Societatis & Dominicanos dissidia facere ?

Respondeo nullatenus. Cum enim in §§.illis nihil ostendatur, quam Patres Societatis docere gratiam gratiæ Patrum Dominicanorum è diametro oppositam, sequitur nulla istis in §§ dissidia inter Patres prædictos excitari, sed ad summum ostendi, eadem modò circà gratiam dissidia inter ipsos vigere, quæ ab annis jam verè centum exorta fuêre.

Cæterùm si hinc ansam aliquam sumant *PP.* Dominicani, diligentius nonnihil scrutandi imposterum Theses Patrum Societatis, & doctrinam Scholæ suæ circà gratiam per se efficacem strenuè defendendi, dum illam conspiciunt in me, aliisque DD. Orthodoxis sub larvâ Calvinismi, aut Jansenismi, iniquissimè à *PP.* Societatis impugnari, non id tam mihi, sententias ipsorum gratiæ isti adversas simpliciter referenti, quam sibi ipsis imputent Patres Societatis, utpotè qui hanc à me Dissertationem pœnè invito extorserint.

§. 16.

Perperam-nè R. Patrem iis annumerárim, qui gratiam per se efficacem sub larva Calvinismi impugnant ?

Resp. minimè. Evinco id triplici hoc ratiocinio :

Quicumque afferit gratiam per se efficacem eandem esse cum gratiâ necessitante, impugnat gratiam per se efficacem sub Larvâ Calvinismi.

Atqui tu, R. P. eandem esse asseris in Thesi tuâ de 17. Julii 1688. gratiam per se efficacem cum gratiâ necessitante;

Ergo oppugnas gratiam per se efficacem sub Larvâ Calvinismi.

En tibi ratiocinium alterum.

Quisquis illorum doctrinam impugnat uti Calvinianam, qui gratiam per se efficacem defendunt, traduntque iisdem terminis, modo, ac sensu, quibus illam docent Scholæ Orthodoxæ v. g. Lovaniensis, & Thomistica, impugnat gratiam per se efficacem sub larvâ Calvinismi.

Atqui hoc tu facis, R. P. quoties gratiam à me, meique similibus, eisdem terminis, modo, ac sensu definitam, ac traditam, quo à Thomistis v. g. aut Lovaniensibus traditur, & tanquam Calvinianam in Thesibus tuis deprædicas.

Ergo gratiam per se efficacem impugnas sub larvâ Calvinismi.

Accipe demum & hoc ratiocinium tertium, mi Pater.

Quicumque docet gratiam per se efficacem non consistere cum Concilio Trid. idque iisdem plane rationibus, ob quas majores sui gratiam illam in Concilio isto uti Calvinianam damnatam prætendebant, is impugnat gratiam per se efficacem sub larvâ Calvinismi.

Atqui id tu facis, R. *P.* quoties asseris Patres Trid. non tantum non favisse, sed potius adversatos fuisse.

Item dogma de gratia per se efficaci componi non posse cum Can. 4. Sess. 6. Trid. qui hunc ferè in modum sonat : si quis dixerit liberum arbitrium à Deo motum & excitatum non posse dissentire, si velit, anathema sit.

§. 17. Male-

§. 17.

Malè-ne iis accensuerim R. P. qui gratiam per se efficacem impugnant sub larvâ Jansenismi.

RESp. Nullatenus. Manifestum hoc faciet unicum hoc argumentum.

Quisquis prætendit gratiam per se efficacem non consistere cum libertate ad merendum in hoc statu ab Innoc, X. & Alex. VII. requisita, impugnat gratiam per se efficacem sub larvâ Jansenismi.

Atqui hoc tu prætendis R. P. dum sub gratiâ ad merendum in hoc statu ab Innoc. X. & Alex. VII requisitâ talem postulas & non aliam in libero arbitrio potestatem, cum qua *actualis dissensus & consensus componi possit*; id quod tu optimè nosti juxtà tua principia gratiæ per se efficaci minimè convenire.

Ergo, mi Pater, velis nolis, impugnas gratiam per se efficacem sub larvâ Jansenismi.

§. 18.

Meritò-ne dixerit R. P. in titulo Articuli sui V. Eximius (me notat) non respondet, ad ea, in quibus controversia, jam diu inter nos agitata, cardo versatur?

RESp. Minimè. Ratio est, quia jam à triennio responsum tum à me, tum ab aliis ad præcipuas objectiones à te motas, iisdem rationibus, quibus præscripti gratiæ per se efficacis defensores, Lovanienses v. g. PP. Augustiniani, Dominicani, aliique ad ea respondere efficacissimè solent.

CONCLUSIO.

EX dictis manifestè liquet, R. P. quantum aberraveris à vero, dum in Thesibus tuis de 24. Novembris 1692. de me asseruisti sequentia,

1. Quod scopum in dissertatione meâ præfixum non attigerim.
2. Quod ea, quæ ad probandum dissertationis meæ scopum à me allegata sunt, non tam ad propositum meum faciant, quam ad dissidia commovenda inter vos & PP. Dominicanos.
3. Me non præstare Reverentiam ergà Constitutiones Apostolicas, quam promitto.
4. Me propositiones quinque famosas non damnare juxta constitutiones SS. Pontificum.
5. Denique me ad ea non respondisse, in quibus controversiæ, jamdiu inter nos agitatæ, cardo versabatur.

Quod si post hæc omnia R. P. tibi lubeat, doctrinam meam de hæresi suspectam reddere, vel me contra fas nefasque per teipsum, aut per tuos uti hæreticum debuccinare, spero fore, ut è cordatis, piisque nemo fidem tibi ultrà adhibeat, vel ut è superioribus quispiam temeritatem vestram pro meritò reprimat, vel postremò si neutrum horum fiat, ut veritas increata Deus meus me confortatura sit cœlesti hoc suo effato: *Beati estis cum maledixerint vobis & persecuti vos fuerint, & dixerint omne malum adversum vos, mentientes propter me. Gaudete & exultate; quoniam merces vestra copiosa est in cælis.* Matth. 5. ℣. 11. & 12.

Unum priusquam finiam indicandum censui: nimirum animum mihi non esse hisce tecum contentionibus diutius immorari; quandoquidem abundè satisfecerim: accedit & hæc ratio, quod cum illis mihi res si, qui in omni causâ, quantumvis infundatâ, de ultimo responso gloriam quærere videntur.

Cæterum, R. P. *Oremus pro invicem, ut salvemur*; subscribor.

Reverende admodum Pater

Rev. Adm. Paternitatis tuæ

Humilis Famulus & in eâdem Catholicâ fide ac Charitate Frater & Compresbyter

MARTINUS DE SWAEN.

APPROBATIO.

MErito notam vel suspicionem hæreseos à se repellit quicumque Doctor Catholicus, quâ aspersus officio suo incumbet sine fructu. Id non minus solidè quam Christianè in hac Epistola præstat Exim. D. ac M. MARTINUS DE SWAEN S. T. in Universitate Lov. Doctor & Collegii Alticollensis ibidem Præses servatis legibus Christianæ charitatis ac moderamine inculpatæ tutelæ, quam propterea publicâ luce dignam judico Antverpiæ hac 5. Decemb, 1692,

ARN. EYBEN Cath, Antv, Can, Theol, Lib, Censor.